

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Миколаївський національний аграрний університет
Освітня програма	39654 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

08.06.2022 р.

Справа № 2112(ПГ2)/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Лопушняк Василь Іванович – головуєчий,

Власенко Володимир Анатолійович,

Вовк Стах Осипович,

Геник Ярослав Вячеславович,

Гончарова Олена Вікторівна,

Пастухов Валерій Іванович,

Сатарова Тетяна Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Гиль М.І. – представник ЗВО,

Димань Тетяна Миколаївна – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Миколаївський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39654
Назва ОП	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 7, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ОП спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» представлена чітко сформованими цілями, які відповідають стратегії розвитку Миколаївського національного аграрного університету.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Загалом, під час формування цілей та ПРН освітньої програми 204 враховано позиції заінтересованих сторін, що підтверджується наявними рецензіями стейкхолдерів з пропозиціями, проведенням анкетування зацікавлених сторін, практики громадського обговорення ОП. Однак, рецензії стейкхолдерів носять загальний формальний характер, що свідчить про недостатній рівень аналізу змісту ОП рецензентами. Наприклад, серед трьох рецензій дві містять однакову редакцію: «Зміст програми полягає у формуванні загальних та фахових компетентностей особливості, які базуються на біологічних, інженерних і сільськогосподарських, зокрема, зооінженерних науках, що визначають тенденції та закономірності функціонування й розвитку підприємств, виробництв...». Крім цього, у представлених рецензіях не вказано критичні зауваження щодо змісту ОП, яким мають місце в частині формулювання компетентностей та ПРН (зокрема повне дублювання ПРН22-29 та К14-К21), невідповідність заявленим ПРН, ЗК,ФК в ОП Матриці та Силабусах, робочих програмах за більшістю ОК (наприклад, ОК29 Виробнича (професійна) практика: Загально-технологічна, що для стейкхолдерів є дотичною в контексті набуття практичних навичок для здобувача вищої освіти).

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі та ПРН ОП 204 визначаються з урахуванням вектору розвитку спеціальності 204 "Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва", галузевого та регіонального контексту, зокрема, корелюють зі стратегією розвитку Миколаївської області до 2027 року. Втім, враховуючи представлені двосторонні угоди кооперації МНАУ з ЗВО, приклади впровадження досвіду кращих практик цих закладів за ОП 204 відсутні.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

На момент акредитації стандарт вищої освіти за спеціальністю 204 «молодший бакалавр» відсутній. Втім, за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» МНАУ було спроектовано на основі Стандарту для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та дескрипторів для 5 рівня Національної рамки кваліфікацій. Загалом, ОП забезпечує отримання відповідних ПРН за рівнем ВО "молодший бакалавр". Втім, представлені освітні компоненти вільного вибору здобувачів за ОП204 "молодший бакалавр" у загальноуніверситетському каталозі ОК для вибору здобувачів вищої освіти відсутні. ОП 204 (молодший бакалавр) містить "додаткові" компетентності (К14-21) та "додаткові" ПРН (ПРН22-29), які повністю дублюються між собою та досягаються більшою мірою за рахунок ВБ1-ВБ8 та ОК29 (загально-технологічна практика). А формування Додаткових ПРН (22-29) має таку редакцію ПРН22 "Здатність на підставі знань з фізичного виховання чи безпеки життєдіяльності виконувати правила безпеки відповідно до технології у галузі тваринництва", наступні ПРН 23-29 також розпочинаються зі "Здатність....", що є не припустимим згідно рекомендацій формування саме ПРН. Крім

цього, є сумніви, яким чином знання фізичного виховання забезпечують виконання правил безпеки відповідно до технології у галузі тваринництва...." (ПРН22), таких прикладів декілька.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП 204 становить 120 ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для підготовки фахівців ступеня вищої освіти «молодший бакалавр». При цьому, обов'язкові компоненти ОП складають 90 ЄКТС. Вибіркові компоненти ОП складають 30 кредитів (25% від загальної кількості ОП) та розподілені на дисципліни за циклами. Загальні компетентності, інтегральна компетентність ОП204 (молодший бакалавр) повністю співпадають з загальними компетентностями та інтегральною компетентністю освітнього ступеня «бакалавр» СВО. Фахові компетентності молодшого бакалавра в представленій ОП співпадають з фаховими компетентностями бакалавра (К1-К4, К6, К10,К12) за СВО за виключенням декількох, де змінено кілька слів, що вагомо не впливає на формулювання та змістовність (К5,К7-К9, К11,К13). Решта компетентностей визначено як «Додаткові» (К14-21), але вони повністю дублюють ПРН «Додаткові» (ПРН22-29), таким чином здобувач може не досягнути ПРН за ОП204 "молодший бакалавр", оскільки вони ідентичні компетентностям. Відповідно до навчального плану ОП за окремими дисциплінами перерозподіл навантаження на самостійне опрацювання перевищує рекомендовані значення (не більше 2/3 (66,6%) та не менше 1/3 (33,3%) від загального обсягу). Наприклад: ОК 8 – 18%, ОК 5 – 11%, ОК 15 – 68,8%, ВБ7 – 68 %, ВБ2 –73,3 %, ВБ8 –74 %.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Загалом, компоненти ОП є послідовними у структурі логічної схеми. Втім, вибір однієї ВК може виключати отримання відповідних компетентностей та ПРН іншої, відмічена певна неузгодженість в "Матриці відповідності ПРН, ОК" та змісту в НМК, зокрема, у робочих програмах, силабусах, що може сприяти недостовірній інформації відносно набуття певних компетентностей та ПРН в результаті вивчення курсу дисципліни. Наприклад, ОК 20 «Технологія виробництва рослинних кормів» в Матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП представлено ПРН 2,5,6,9 та у Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам: ЗК 3,4,7,8; ФК1, 3 в той же час Силабус ОК має таку інформацію для здобувача: ПРН6,18 та ЗК1-4,8,9 та ФК6,18. Аналогічна невідповідність відмічена за іншими навчальними дисциплінами (ОК18,ОК21,ОК23,ОК29). Представлені ПРН та ФК в ОП мають однаковий контекстовий зміст та редакцію: ПРН та фахові компетентності визначені в ОП як «Додаткові компетентності», «Додаткові програмні результати» (всі ПРН25-29 та К17-21 є однаковими). Наприклад, К17 "Здатність на підставі знань з екології забезпечувати екологізацію технологічних процесів та виробництв у тваринництві" та ПРН25 "Здатність на підставі знань з екології забезпечувати екологізацію технологічних процесів та виробництв у тваринництві", К15. «Здатність на підставі знань з економічної теорії чи політології використовувати їх для ефективного ведення окремих технологічних процесів з виробництва тваринницької продукції» тощо. На цьому фоні кожна «додаткова» компетентність та ПРН відповідають вибірковій дисципліні, тим самим за умов вибору здобувачем певної ОК унеможливується отримання компетентностей, передбачених ОП204 «молодший бакалавр». Наприклад, згідно ОП204 ВБ2 «Економічна теорія/ Політологія»: компетентність К15 «Здатність на підставі знань з економічної теорії чи політології використовувати їх для ефективного ведення окремих технологічних процесів з виробництва тваринницької продукції» та ПРН23 «Здатність на підставі знань з економічної теорії чи політології використовувати їх для ефективного ведення окремих технологічних процесів з виробництва тваринницької продукції». Якщо розглянути системність помилок, слід зауважити, що ОП в редакції 2022 р. відображає ОК10-13 ("Морфологія тварин", "Фізіологія тварин", "Генетика з біометрією", "Нарисна геометрія..."), забезпечують ЗК1-2, що є суперечливим в контексті фаховості, наприклад, в Матриці відповідності компетентностей забезпечує набуття ЗК1"Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства..."ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні.. цінності..". Крім цього, в ОК11 Фізіологія тварин порушена логічність викладання навчального матеріалу, згідно тем в робочій програмі: напочатку вивчається як регулюється розмноження, травлення, серцева система, а потім власне сутність механізму дії цих функцій (тема 4 Фізіологія м'язів та нервів, ЦНС).

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти в МНАУ, регламентується процес відповідними положеннями, зокрема, «Про організацію освітнього процесу», «Положення про порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти», «Про порядок реалізації права на академічну мобільність» та ін. На офіційній сторінці сайту МНАУ представлено дисципліни вільного вибору для здобувачів, але відсутня практика наявності та дієвості каталогу дисциплін загальноуніверситетського вибору. Разом з цим, відмічено факт дублювання змістовності освітніх компонент ОП204. Наприклад, ВБ5 «Інформатика та інформаційні технології» та ВК «Обчислювальна техніка та програмування», як представлено у Силабус мають однакові ЗК3,ЗК8,ЗК9; ФК18,ПРН26 (на фоні того, що ПРН26=ФК18), призначення дисципліни ("дозволяє: освоїти сучасні інформаційні технології, бази даних, методи...), ідентичні "Заплановані результати навчальної дисципліни", а також тотожні 100% теми занять. Крім цього, форма контролю окремих дисциплін вільного вибору здобувачів є блочною за різною кількістю кредитів та методів оцінювання (залік, екзамен). В ОП 5.Матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами набуття ПРН визначених в ОП 204 як «Додаткові» (ПРН 22-29) є можливим за умов вибіркового компонент (ВБ1-8) та ОК 29 Виробнича (професійна) практика: загально-технологічна, що фактично позбавляє здобувача вищої освіти отримати компетентності, ПРН заявлені в ОП за умов вибору/невибору певної ВК.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОП 204 передбачає у структурі навчального плану 8 навчальних практик (кожна по 1 кредиту). На цьому тлі передбачено навчальні практики з дисциплін, теоретичний курс з яких в ОП відсутній («Технологія виробництва свинини; Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва», «Технологія виробництва молока і яловичини», «Технологія виробництва продукції птахівництва»). Загалом, практична підготовка сприяє досягненню здобувачами відповідних ПРН. Але, відмічено невідповідність заявлених ПРН, ЗК,ФК з Матрицею відповідностей в ОП та силабус, робочих програмах, наприклад, ОК21 Навчальна практика Технологія виробництва рослинних кормів, ОК23 Навчальна практика Технологія виробництва продукції птахівництва (крім того вказана інтегральна компетентність відповідна для ОС "бакалавр", а не "молодший бакалавр"), ОК28 Навчальна практика Гігієна тварин (крім того, інтегральна компетентність відповідає за формуванням ОС Бакалавр), ОК29 Загально-технологічна практика тощо. На цьому фоні відмічено певне непогодження щодо відповідності заявлених ПРН, компетентностей певним ОК, наприклад, ОК21 Навчальна практика Технологія виробництва рослинних кормів забезпечує набуття ЗК 1 "здатність реалізувати права, обов'язки, як члена суспільства...."), такі випадки мають системний характер. Крім того, згідно представленої робочій програмі ОК23 Навчальна практика Технологія виробництва продукції птахівництва, теми забезпечують опанування знань виключно з перепелівництва. Враховуючи напрям ОП204 "Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва", відсутні ОК або теми навчальних дисциплін, які забезпечили би набуття компетентностей, знань щодо технологічних аспектів саме переробки, а не лише виробництва продукції тваринництва. В ОП представлено ПРН та компетентності, що мають забезпечити такі навички та вміння (ПР17. Обслуговувати технологічні процеси переробки продукції тваринництва; К9. Здатність обслуговувати технологічні процеси під час виробництва та переробки продукції птахівництва; К11. Здатність застосовувати знання організації для обслуговування технологічного процесу переробки продукції тваринництва для ефективного ведення господарської діяльності підприємства; ПР16. Використовувати на практиці науково обґрунтовані технології виробництва і переробки продукції тваринництва тощо). В представлених рецензіях стейкхолдерів також є акцент на важливості отримання відповідних компетентностей та ПРН саме з переробки продукції тваринництва (СГПП Техмет-Юг, Галімов С.М.).

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

ОП 204 передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям ОП.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг окремих ОК, співвідношення аудиторної та самостійної роботи здобувачів не регламентовано. Відсутня диференціація обсягу тижневого навантаження для здобувачів різних рівнів вищої освіти та різних курсів. Відповідно до навчального плану, аудиторне тижневе навантаження здобувачів у 1-4 семестрах становить відповідно 30, 26, 32 та 31 год., тобто розподілено нерівномірно з порушенням рекомендованого Положення про організацію освітнього процесу (30-год. тижневого навантаження). В організації навчального процесу обсяг самостійної роботи студентів за окремими дисциплінами (ОК 15, ВБ 2, ВБ 7, ВБ 8) перевищує 2/3 обсягу навчальної дисципліни. Наприклад, у циклі математичної та природничо наукової підготовки ОК «Неорганічна та аналітична хімія» передбачає 44% СРС, а ОК «Органічна хімія» – 18%. «Вища математика» взагалі 11%. Згідно Навчального плану ОП 204 найбільша кількість контрольних заходів для здобувачів припадає на 3-й семестр. Кількість контрольних заходів, представлених в ОП та у навчальному плані неоднакове. Слід відмітити, що у Проекті ОП на 2022 р. більшість вказаних недоліків вже виправлені, але не всі, втім, акредитується ОП з наявними недоліками. Враховуючи виявлені недоліки є сумнів щодо

реалізації ОП за фактичним значенням в контексті розподілу навчального часу під час підготовки молодшого бакалавра впродовж заявленого терміну навчання (1 рік і 10 місяців).

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Навчання здобувачів вищої освіти даної ОП за дуальною формою не передбачено.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Вперше, починаючи з 2020-2021 навчального року МНАУ оголосив набір на навчання за коротким циклом (два роки) з отриманням освітнього ступеня вищої освіти «молодший бакалавр», у тому числі, за державним замовленням. Правила прийому на навчання за ОП 204 оприлюднено на офіційній сторінці МНАУ приймальної комісії (<https://pk.mnau.edu.ua/junior-bachelor/>). Вони є чіткими і зрозумілими, надають необхідну інформацію. На момент акредитації дискримінаційних положень не виявлено.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Офіційна сторінка МНАУ відображає розділ приймальної комісії з інформуванням умов та правил вступу за ОП (<https://cutt.ly/qEX2yAL>). Щорічно розробляються Правила прийому, які затверджуються вченою радою МНАУ та представлено на сайті. Для здобуття ступеня молодшого бакалавра за ОП 204 приймаються особи, які здобули повну загальну середню освіту. На сторінці МНАУ представлено до ознайомлення передумови для вступу за ОП 204 (<https://pk.mnau.edu.ua/junior-bachelor/tvppt/>).

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регламентується низкою Положень, нормативних документів, представлених у вільному доступі на офіційному сайті у відповідних розділах (<https://pk.mnau.edu.ua/>). Крім того проводиться інформування учасників освітнього процесу під час організаційних заходів ЗВО (<https://www.mnau.edu.ua/dostup/package-of-documents/>). Але аналіз зазначених вище нормативних документів МНАУ показав, що відсутня інформація регламентування поняття академічної різниці з більш детальним та зрозумілим описом зарахування тем змістових модулів, алгоритму особливостей перезарахування вибіркового освітніх компонентів за навчальним планом ОП (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/274.pdf>).

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, за ОП 204. Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюються відповідними положеннями, нормативними документами та представлені у вільному доступі на офіційній сторінці МНАУ. За ОП 204 визнання результатів навчання у неформальній освіті зафіксовано не було.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Загалом, форми та методи навчання і викладання у МНАУ сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та результатів навчання. Освітній процес регламентується відповідними положеннями. Викладачі використовують різні методи навчання, платформи (Moodle, Zoom). Практикується залучення провідних фахівців до реалізації освітнього процесу з тваринницьких господарств регіону, науково-дослідних інститутів з висвітленням відповідної інформації на офіційній сторінці МНАУ. Результати анкетування здобувачів демонструють задоволення освітніх потреб використаних методів та форм навчання для досягнення відповідних до ОП ПРН.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Учасники освітнього процесу за ОП 204 своєчасно забезпечені інформацією щодо змісту ПРН, критерії оцінювання. Офіційний сайт МНАУ (<https://www.mnau.edu.ua>), онлайн платформа Moodle відображає інформування для здобувачів щодо робочих програм, силабусів (<https://www.mnau.edu.ua/facultytvptsb/faculty-okr#1619429420377-difodoe3-be81>).

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

МНАУ забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми (молодший бакалавр) спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Втім, у звіті ЕГ відмічено, що інтерв'ювання учасників у фокус-групі зі здобувачами показало, що активної участі в науковій роботі вони не приймають, оскільки ще не визначилися з пріоритетним напрямом діяльності гуртка.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Оновлення змісту ОП регламентується Положенням про порядок розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд освітніх програм у Миколаївському національному аграрному університеті (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/269.pdf>) та Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності у Миколаївському національному аграрному університеті (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/273.pdf>). Викладачі, що забезпечують освітній процес за ОП 204 використовують результати власних наукових досліджень, набуті знання під час стажувань у зарубіжних ЗВО, наукових установах та в умовах виробництва з метою оновлення контекстового наповнення ОП (<https://www.mnau.edu.ua/faculty-tvptsb/faculty-ndr>). Здійснюється моніторинг та періодичний перегляд ОП. Втім, у навчально-методичній літературі відмічається посилення більшості рекомендованої літератури понад 10-річної давності, крім того відсутні посилання на сучасні іншомовні джерела.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності МНАУ, вільний доступ до інформаційних ресурсів щодо міжнародних грантів та стипендіальних програм, до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та W.Science та доступ до публікацій видання Springer Nature. З метою інтернаціоналізації діяльності МНАУ в університеті діє Науково-дослідний центр міжнародного співробітництва і правового забезпечення (<https://int.mnau.edu.ua>). Втім, зі звіту ЕГ по результатам інтерв'ювання відмічається, що здобувачі освіти на ОП 204, що акредитується, не мають зарубіжного досвіду, не обізнані з можливостями, які може надати ЗВО в контексті міжнародної академічної мобільності, завдяки інформації на сайті ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, забезпечуючи досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента за ОП 204 в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь у вільному доступі на офіційній сторінці МНАУ.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» СВО «Молодший бакалавр» відсутній. Атестація випускників ОП початкового рівня вищої освіти (молодший бакалавр) за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» проводиться у формі публічного атестаційного іспиту та завершується видачею документу встановленого зразка (диплому) про присудження йому ступеня молодшого бакалавра із присвоєнням кваліфікації: «Молодший бакалавр з технології виробництва і переробки продукції тваринництва». Державна атестація здійснюється відкрито і публічно у формі іспиту.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедура проведення контрольних заходів в МНАУ регламентується відповідними положеннями, нормативними документами. Правила та форми проведення контрольних заходів зрозумілі та доступні. Критерії оцінювання чітко представлено в силабус та робочих програмах дисциплін. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується дотриманням Кодексу корпоративної культури МНАУ, Кодексу академічної доброчесності МНАУ. ЗВО забезпечує дієвість зворотнього зв'язку зі здобувачами, дотичними до організації та реалізації ОП шляхом використання системи скриньки довіри, відділу з питань запобігання та виявлення корупції, діє Комісія з врегулювання конфліктних ситуацій.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

МНАУ популяризує академічну доброчесність, процедура є зрозумілою, діє система перевірки наукових робіт на текстові збіги на платформі програмного забезпечення «Unicheck», але курсові роботи не піддаються такій перевірці, оскільки мають рукописний формат.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП204, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання, НПП мають наукові ступені, є кваліфікованими дослідниками.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Конкурсний відбір викладачів у МНАУ здійснюється відповідно до «Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників МНАУ» <https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/constituent-andlocaldocuments/036.pdf>, втім затверджено у 2017 році. Процедура конкурсного відбору завершується підписанням контракту, який передбачає реалізацію всіх відповідних видів робіт НПП.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

МНАУ практикує залучення роботодавців до організації освітнього процесу за ОП 204, зокрема, керівників практики, для читання лекцій. Роботодавці є досвідченими науковцями, мають наукові ступені та викладацький досвід.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

МНАУ практикує залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, які діляться досвідом, підіймають питання новітніх технологій, сучасних приладів у тваринництві (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/zaluchennya-providnyh-nauk.pdf>).

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

МНАУ сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, втім не в повній мірі реалізовано потенціал всіх дотичних до ОП 204.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

На основі Колективного договору між адміністрацією та трудовим колективом МНАУ та Правил внутрішнього розпорядку МНАУ діє система морального і матеріального стимулювання НПП. Проводиться щорічне оцінювання НПП за методикою уніфікованого звіту (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/public/evaluation.pdf>). ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення на ОП сприяє досягненню визначених цілей та програмних результатів навчання. Здобувачі освіти мають можливість проходити навчальну та виробничу практику, виконувати наукові проекти у галузях тваринництва: бджільництва, вівчарства та свинарства на базі Навчально-дослідно-виробничої бджолоїної пасіки, Навчально-дослідної виробничої вівцеферми та Лабораторії інтенсивних технологій у промисловому свинарстві. Навчально-методичне забезпечення ОП є достатнім.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

МНАУ забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької, наукової діяльності в межах ОП204. Дистанційна форма освіти реалізується з використанням платформи MOODLE (<https://moodle.mnau.edu.ua>).

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП 204, дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси. Діє психологічна підтримка (психолого-педагогічна лабораторія науково-просвітницьких інноваційних технологій розвитку особистості МНАУ (<https://www.mnau.edu.ua/vyh-gob/pssluzh/>)).

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП 204.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У МНАУ створено необхідні умови для реалізації прав на освіту для осіб з особливими освітніми потребами. Розроблено Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у МНАУ (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/279.pdf>), Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/constituent-and-localdocuments/280.pdf>). На момент акредитації ОП 204 особи з особливими освітніми потребами не навчаються. Але у звіті ЕГ вказано, що у корпусах ЗВО недостатньою мірою вирішено питання переміщення маломобільних груп на вищі поверхи (відсутні ліфти, спеціально обладнані санітарні кімнати).

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У МНАУ чітка і зрозуміла політика і процедура вирішення конфліктних ситуацій, визначено уповноважену особу з питань запобігання корупції, яка проводить роз'яснення структурним підрозділам ЗВО щодо застосування антикорупційної програми. Процедури регламентуються відповідними положеннями, нормативними документами, представленими на офіційному сайті.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

МНАУ послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Інформація відображається на офіційні сторінці ЗВО.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Представники студентського самоврядування входять до складу Вченої ради факультету та університету і беруть участь у процесах розгляду і затвердження ОП. Проводиться анкетування або усне опитування проектною групою ОП щодо удосконалення ОП та якості викладання. Інформація в повній мірі відображається на офіційній сторінці ЗВО.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Залучення роботодавців до періодичного перегляду ОП та інших процедур регламентується Положенням про співпрацю із роботодавцями, вони залучаються до процесу реалізації освітньої діяльності та удосконалення ОП 204 шляхом внесення пропозицій та побажань.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Діє Асоціація випускників факультету за положенням про центр працевлаштування студентів і випускників МНАУ (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/constituent-and-local-documents/088.pdf>) спільно з Центром працевлаштування (<https://graduate.mnau.edu.ua/>), які керуються Положеннями про асоціацію випускників МНАУ (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/constituent-and-local-documents/112.pdf>). Випускників за ОП 204 не було.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки реалізації ОП.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація спеціальності 204 за рівнем молодшого бакалавра проводиться вперше.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за ОП204.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Всі процедури і правила щодо реалізації освітнього процесу зрозумілі та доступні і всі послідовно їх дотримуються під час реалізації ОП.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

МНАУ забезпечується оприлюднення на офіційній сторінці проєкту ОП, втім відсутня інформація у відкритому доступі щодо оприлюднення пропозицій та відповіді реагування на них групи забезпечення ОП.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформація про ОП 204 є коректною та зрозумілою, висвітлюється на офіційній сторінці МНАУ своєчасно для обговорення та отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендовано зробити акцент на розвитку агропродовольчого сектору Південного регіону України, в чому буде презентовано ширше та глибинно особливості (унікальність) ОП спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Розширити практику впровадження до ОП досвіду зарубіжних та вітчизняних ЗВО спеціальності 204. Переглянути ОП в контексті формування мети, компетентностей, результатів навчання відповідно до початкового рівня (короткий цикл) «молодший бакалавр».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Доопрацювати зміст обов'язкових освітніх компонент для досягнення ПРН ОП 204 "Молодший бакалавр": розглянути можливість введення ОК відповідно до навчальної практики (спрямування), а не відокремлення її від ОК, яка не включена до Навчального плану ОП. Враховуючи спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» рекомендовано ввести до Навчального плану освітню компоненту з набуттям компетентностей в контексті аспектів технології саме переробки продукції тваринництва (передбачено навчальна практика ОК 22-24, але відсутня навчальна дисципліна, втім відповідні компетентності та ПРН заявлені в ОП). З метою розширення можливостей забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів ОП 204 "молодший бакалавр" створити та впровадити каталог загальноуніверситетських дисциплін. Суттєво доопрацювати структурні аспекти ОП в контексті компетентностей, отриманих в результаті навчання ПРН з врахуванням дисциплін за циклами підготовки та рівня "молодший бакалавр". Привести у відповідність до рекомендацій розподіл самостійної роботи для здобувачів за окремими ОК. Переглянути контекстове наповнення Додаткових компетентностей (К14-К21) та Додаткових ПРН (ПРН22-29), виключити можливість повного дублювання компетентностей з ПРН (К14-ПРН22; К15-ПРН23; К16-ПРН24; К17-ПРН25; К18-ПРН26; К19-ПРН27; К20-ПРН28; К21-ПРН29). Враховуючи, що ПРН з 22 по 29 та К14-21 дублюють один одного, а їх змістовність базується виключно на вибіркових дисциплінах (ВБ7 Радіобіологія/ветеринарна радіологія - ПРН28 "Здатність на підставі знань з радіобіології чи ветеринарної радіології організувати та здійснювати технологію захисту тварин від радіологічного забруднення, виконувати радіологічний аналіз окремих технологічних процесів та об'єктів, тваринницької сировини" доопрацювати структурно-логічно схему, програмні компетентності і ПРН, Матрицю відповідності ОП. Таким чином, здобувач може не досягнути вказаних додаткові ПРН за ОП204 "молодший бакалавр", оскільки вони ідентичні компетентностям. Передбачити розподіл аудиторного часу для вивчення дисциплін в межах рекомендованих 30-ти годин тижневого навантаження та опанування реалізації ОП за фактичним значенням (навчальний план з представленими ОК) в контексті розподілу навчального часу під час підготовки молодшого бакалавра впродовж заявленого терміну навчання (1 рік і 10 місяців).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Переглянути процедуру та її представлення у відповідних Положеннях визнання результатів навчання для здобувачів з метою доповнення наявної інформації щодо алгоритму визначення та ліквідації академічної різниці, з акцентом на варіантах, періодах її ліквідації, перезарахуванні за окремими темами та відповідними змістовими модулями дисциплін, а також на особливостях перезарахування вибіркових освітніх компонентів ОП (<https://www.mnau.edu.ua/dostup/package-of-documents/>).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Активізувати заходи щодо залучення здобувачів ВО до освітньої діяльності гуртків за спеціальністю ОП 204. Оновити список рекомендованої літератури відповідно до сучасного рівня досліджень, переглянути роки видавництва літератури, додати іноземні рекомендовані джерела.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

З метою забезпечення академічної доброчесності та захисту авторських прав, привести до технічно-доступного формату курсові або інші роботи, що мають піддаватися перевірці на текстові збіги програмним забезпеченням.

Критерій 6. Людські ресурси

Активізувати повнішу реалізацію потенціалу для підготовки і виконання міжнародних освітніх та наукових проєктів, НПП, які забезпечують освітній процес на ОП 204 відповідного рівня. Розширювати практику академічної мобільності та наукових стажувань викладачів у зарубіжних установах, а також їх залучення до реалізації міжнародних освітніх і наукових проєктів із залученням лекторів-практиків міжнародного рівня.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Обладнати корпуси МНАУ для переміщення маломобільних груп на вищі поверхи (оскільки відсутні ліфти, спеціальне обладнання у санітарних кімнатах). Продовжити роботу щодо оновлення змісту освітніх компонент відповідно до ОП204 з методичного та матеріального забезпечення.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Додати побажання та рекомендації у загальнодоступний лист для всіх дотичних до реалізації ОП та відповідь членів групи забезпечення щодо врахування або відхилення пропозицій, тим самим укріпити зворотній зв'язок дотичних до реалізації ОП 204.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Забезпечити повніший зворотній зв'язок зі стейкхолдерами.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛОПУШНЯК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ